

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

ויגש

אור

אחד מיסודות הבית שמירה הכבוד ההדדי

אם אשתך תהיה מלכה אתה תהיה מלך

בראשית פרק מזה פרשת ויגש (א) וְלֹא יִכְבֹּל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנְּצַבִּים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאֵנו כָּל־אִישׁ מֵעָלָיו וְלֹא־עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהַתְּוָדֵעַ יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו: פֶּרֶשֶׁת וַיְחִי פֶּרֶק מִזֶּה (כט) וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־יִשְׂרָאֵל לְמוֹת וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־נָא מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שׂוֹבֵינָא יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאַמַּת אֶל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם: פֶּרֶשֶׁת וַיֵּשֶׁב פֶּרֶק לח (כה) הוּא מוֹצֵאת וְהִיא שְׁלָחָה אֶל־חַמְוִיָּה לֵאמֹר לְאִישׁ אֶשְׂר־אֶלֶּה לֹא אֶנְכִי הִרָה וְתֹאמֶר הִפְרֵי־נָא לְמִי הַחֲתָמָת וְהַפְתִּילִים וְהַמְטָה הָאֶלֶּה:

שאלות:

א: שואלים חז"ל במדרש כיצד יוסף הכניס עצמו למצב של סכנת נפשות להוציא מעליו כל איש בשעה שהוא חושב להתגלות אליהם, הרי אין ספק שזה סכנה גדולה, היות ועלול להיות שמרוב בושה שיתגלה קלונם יהרגו אותו, ולכן היה חייב שיהיו במקום שומרי ראש? ב: עוד שואלים חז"ל במדרש בפרשת ויחי מלשון הפסוק ויקרבו ימי ישראל למוות ויקרא ליוסף משמע שהוא לא היה זמין אצל אביו, והדבר לפלא גדול יחשב מאחר וכל כך היה קשור לאביו וכן ההיפך אביו קשור אליו בנימי נפשו מדוע לא היה מבקר את אביו בתדירות עד שלא ידע שאביו נפל למשכב ונזקק לשלוח להודיע לו? ג: עוד שואל האור החיים הקדוש כיצד יוסף במשך עשרים ושניים שנים לא שלח להודיע לאביו שהוא חי, גם אם נבין את תקופת עבודתו ובמאסרו שהדבר נמנע ממנו, אך אחרי שעלה לגדולה הרי אין ספק שיכל לשלוח שליח או מכתב לגלות לאביו שהוא חי מאחר ואין לו ספק שאביו היה בצער גדול מהיעלמותו? ד: עוד הקשו חז"ל בפרשת מקץ על מעשה תמר שהתנהגותה הייתה תמוהה מאוד כיצד לקחה סיכון על עצמה ועל יוצאי חלציה, כאשר היא מוצאת להישרף הגיבה ואמרה לצדקתה הכר נא למי הפתיל והתכלת אליו אני הרה, מדוע לא אמרה בפירוש שאליו אני הרה להציל את עצמה, והרי בדבריה הציבה את יהודה בניסיון מחפיר כבל עם ועדה האם להודות שזה הוא ולהתבייש בפני כולם או להתעלם ולשרוף אותה ובכך יכסה על ביזיונו, ואם לא היה עומד בניסיון הייתה נשרפת היא ובניה אתמהה?

רבים נוהגים לומר את האמת בפנים:

אחד מיסודות הבית היהודי הוא שמירת על הכבוד ההדדי וכן על כבוד כל אדם באשר הוא, אולם לצערנו ישנם בני זוג אשר חושבים שלומר את האמת הכל בפנים זו הדרך הנכונה והאמתית, [בשפת העם דוגרי], וכך אנו עדים בזמננו לתופעה המאפיינת את חברתנו ובפרט את כל אנשי התקשורת כיצד להציג ולפרסם את קלונו של איש ציבור קבל עם ועדה ובפני כל העולם כולו ולחפש ולחתת ולפרסם בכל האמצעים העומדים לרשותם, והכל בשם הצדק והיושר שעולה על הכל ואין מי שעומד בפניו, ולזאת סוברים שזכות הציבור לדעת האם יש חשד בפלילים כי הצדק והיושר עומד בראש הפרימדה בסדרי עדיפות, אולם לדעת התורה זו השקפה מוטעית ולזאת פרשתנו מלמדת אותנו עד כמה עולה על הכל הערך העליון הוא כבוד האדם, ולא תמיד הצדק צריך לנפנף איתו ולשפוך את דם חברנו, לו חכמו והשכילו להתבונן וללמוד מתורתנו הקדושה את הדרך אשר ילכו בה כאשר נבאר יתברר כי הצדק והיושר הוא בראשונה לדאוג לכבוד הבריות וממילא גם כאשר ירצו לבדוק את הצדק והיושר הדבר יעשה בחדרי חדרים ובדלתיים סגורות ובאיסור מוחלט על פרסום בכדי למנוע את הפגיעה והביזיון לאדם, ובפרט שברוב הפעמים הנזק כבר נעשה ואח"כ מתברר שהכל היה בחינם, אך לצערנו היום כל מי שמצליח לפרסם איזה פיסת חשד על איש ציבור נחשב לגדול ומסקרן ומעניין לקרא ולשמע ויש לזה את הריטנג הכי גבוה, ועוד יותר בין בני הזוג ההולכים ברוח התורה הוא שמירת הכבוד ההדדי בין בני הזוג, וכאשר פוגעים באחד מבני הזוג הילדים או משפחה או זרים חובת השני לגונן ולשמור על כבודו ובדרך זו יוצרים בבית אוירה של מכובדות באהבה ואחווה, וכאשר תעשה את אשתך מלכה אתה תהיה מלך.

מעשה באחיות אחת עניה והשניה עשירה:

ראיתי מעשה שהיה עם שני אחיות שברוך השם זכו להקים את ביתם אלא שהיה הבדל תהומי בניהם אחת המצב הכלכלי בבית היה מאוד קשה ולא הצליחו בפרנסתם והיו חיים חיים של עוני, אולם זכו לבנות מוצלחות וגם חיו בשלום הזוגיות מאוד מוצלחת ורק העוני העיב עליהם ובפרט כאשר הגיעו הבנות לפרקן וצריך נדוניה בכדי להשיג שידוכים טובים לא היה בידם ובנותיהם הלכו ובגרו מחוסר כל, לעומת זו האחיות השניה שפר עליה מזלה ומצבם הכלכלי היה מצויין וחיו ממש בעשירות גדולה היה להם ממש טירה כארמון ומשרתים לרוב והבית מרוהט בטוב טעם בפאר והדר, מפאת המצב השונה ששני האחיות חיו לא היה כל כך קשר בניהם, אולם כאשר ראתה את בנותיה בוגרות החליטה ללכת לבקר את אחותה העשירה שמא תסייע בידה להשיא את בנותיה, כאשר הלכה לבית אחותה וראתה במו עניה את הארמון שאחותה מתגוררת הייתה בטוחה שהיא חייה כמלכה ומאושרת שיש בהישג ידה כל

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

צרכיה, נקשה על השער ויצא לקראת משרת ושאל למבוקשה כי אין אפשרות להיכנס מבלי לתאם ולקבל אישור, השיבה שהיא אחותה של הגבירה ורוצה לראותה, שאלו את הגבירה ואישרה את כניסתה של אחותה ושמחה לקראת, אולם כאשר נכנסה לארמון ראתה פאר והדר נוצץ מכל פינה בבית אך מראה פני אחותה הגבירה נראת ממש רע לא הבינה מדוע, שאלה לשלומה והביעה את תמיהתה כיצד היא נראית כל כך רע עם כל העושר הגדול הזה, אמרה לה אחותה הגבירה אמנם זכתה לעושר והכל בהישג ידה אך אין ערך לכל חייה בהיותה היא כבובה בויטרינה מאחר ובעלה שולט ביד רמה ואינו מתחשב בדעתה ולא יכולה לומר כלום ורק הוא קובע הכל ומזלזל בדעתה ואין לה שמחה ואושר מההשפלה שלו כלפיה, רק אז הבינה האחות העניה שחייה מאושרים לעומתה אמנם פת חריבה אבל שלוה בה בשמחה ובכבוד הדדי. **ואכן כך היה מעשה איתי** אשר ראיתי בעיני אספר בעילום השם מפני כבודם פעם קבעתי פגישה עם אחד העשירים בביתו שמנהטן ששם הוא נופש קומה שלימה במקום היקר ביותר ונכנסים לבניין רק בהזמנה ותיאום והגעתי לפגישה נכנסתי לבית ממש פאר והדר כיאה לעושרו ומשרתים לבושי הדר, התיישבנו וביקש מאשתו להכין לנו שתייה למרות שיש משרתים בשביל לכבד, כאשר ראיתי את אשתו היית נראית פרצוף תשעה באב חיוורת ונפולה ולא הבנתי מדוע ולמה אולי חולה, והנה הגישה לנו את השתייה ושאל אותי מה אני רוצה סוכר או סוכרזית היא אמרה שכבר שמה סוכר, ותיכף צרח עליה צרחות והשפיל אותה לעיני כולם המשרתים והחברים ואנחנו איך שמה סוכר מי אמר שהוא רוצה סוכר, אמנם אמרתי לי לא משנה הכל טוב אבל לא עזר כלום בייש אותה והשפיל אותה עד עפר, רק אז הבנתי מדוע פניה כאלה שאין ערך לאותו עושר כאשר אין כבוד הדדי.

יוסף מסכן את חייו ובלבד לדאוג לכבוד אחיו:

ובזה נבא לבאר את פרשתנו הנה חז"ל כבר כתבו במדרש תנחומא (ורשא) פרשת ויגש סימן ה. אמר רבי שמואל בר נחמן לסכנה גדולה ירד יוסף שאם הרגוהו אחיו אין בריה בעולם מכירו ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי? אלא כך אמר יוסף בלבו מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים עכ"ל, ומכאן המסר אשר התורה מלמדת אותנו כי יוסף עם כל הצדק והיושר שצריך להשאיר שומרי ראש בכדי לשמר את עצמו מסכנה שעלולה להתפתח בעכבות התגלותו לאחיו, בכל זאת עמד בפניו בסדרי עדיפות ובראש ובראשונה לדאוג לכבוד אחיו. והוסיף על כך ואמר ר' לייב חסמן זצ"ל אור יהל ח"ב אעפ"י שכל תקות פתיל חיי יוסף היה לפגוש את אביו שמבלעדו אין לו חיים, ואף חיי אביו תלויים בו וזה כבר עשרים ושתים שנה מחכה רגע רגע מתי כבר יראה את אביו, עם כל זאת שיקול דעתו שלא לבייש את הזולת מכרעת שיהרג בכדי שלא יביישם, זו השקפת תורה.

הסבר האו"ח מדוע יוסף לא הודיע ליעקב שהוא חי:

עוד מצינו בהנהגת יוסף עם אחיו, כתב האור החיים הקדוש בפרשת ויגש פרק מה פסוק כו שואל מדוע יוסף האהוב על אביו נתן לו לסבול במשך כל העשרים ושתים שנה ונטמן ולא גילה לאביו ע"י שליח או מכתב שהוא חי ונמצא במצרים, ואף אם בימי עבודתו יתכן שלא היתה לו אפשרות לכך, אולם כשעלה לגדולה מדוע לא דאג לכך? ולמרות שיש בדבר גזירה משמים עלינו לבאר את הנהגת יוסף, ולכן ביאר האור החיים שחשש יוסף שמא כשאביו ידע מכך יודע לו שהאחים הם שמכרוהו ויקפיד עליהם ויקללם, לא רצה לגרום להם עלבון צער ונזק לכן לא גילה לאביו במשך כל העשרים ושתים שנה ואף לא שלח לו מכתב שלומים, והוא על דרך אומרים ז"ל (ברכות מג:) מוטב שיפיל אדם עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו.

יוסף לא ביקר את אביו במצרים מפני כבוד אחיו:

עוד כתבו חז"ל בפסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא ג - ביום השמיני ד"ה ד"א ביום השמיני, ויאמר ליוסף הנה אביך חולה (בראשית מ"ח א') מי אמר לו שאביו חולה וכו', והרי כל שבחו של יוסף שהיה מפליג על כבוד אביו {וא"כ כיצד} ולא נכנס אצלו בכל שעה שאילולי שבאו אחרים ואמרו לו אביו חולה לא היה יודע? אלא להודיע צדקו שלא רצה להתייחד עם אביו שלא יאמר לו היאך עשו בך אחיך ומקללם, אמר יוסף אני יודע צדקו של אבא כל דבריו גזירות הן אמר ללבן עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה (בראשית ל"ב) ומתה אמי, ואני בא לומר שיקללם ונמצאתי מחריב את כל העולם שלא נברא העולם אלא בשביל השבטים, לפיכך לא היה הולך אצל אביו בכל שעה עכ"ל. הראת לדעת עד כמה היה מוכן יוסף להפסיד מלקיים מצוות כיבוד אביו ואף ליהנות מקרבתו וללמוד מחכמתו ותורתו לאחר שהתגעגע אליו במשך שנים רבות וכעת יש לו את האפשרות ויותר על הכל מפני חשש פגיעה בכבוד אחיו פלא פלאים.

מדוע יוסף לא חטף את בגדו שלא תעליל עליו:

וכזאת מצינו אצלו גם לגבי אשת פוטיפר בראשית פרק לט פסוק יב ונתַפְּסֶהוּ בַּבְּגָדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָּה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיִּנְסֶה וַיֵּצֵא הַחֹזֶפֶה: והקשה הרמב"ן שם מדוע לא חטף ממנה הבגד בכוח שלא תעליל עליו? ותיירץ וז"ל ויעזוב בגדו בידה, לכבוד גבירתו לא רצה להוציאו מידה בכוח הגדול ממנה, והסיר אותו מעליו, כי היה בגד שיתעטף בו כמעיל וצניף. והיא בראותה כי הניח בגדו בידה פחדה פן יגלה עליה לבני הבית או לאדניו והקדימתו אליהם לאמר כי הפשיט בגדו לשכב עמה, ובראותו כי הרימותי קולי נבהל לברוח. וזה טעם ויהי בראותה כי עזב בגדו עכ"ל.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

והמתבונן יתרגש בשמוע דברים אלה אף בשעות מצוקה כאשר יודע יוסף שיובל לבית האסורים לישיב בבור בתנאים קשים רחוק מהוריו גם אז חושב הוא בכבודה של אדונתו שלא לפגוע בה ולא רצה להוציא בגדו מידה בכח.

מדוע לאחר שברח הלך ברחוב לאט:

עוד מוסיף הספורנו כשברח ממנה נאמר בראשית פרק לט פסוק יב וַתִּתְפַּשְׂהוּ בְּבִגְדוֹ לְאִמֶּר שְׂכָבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיֵּנֶס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: שואל הספורנו מהי הכפילות וינס ויצא החוצה היה צריך לומר וינס החוצה? אלא מבאר הספורנו המנוס היה מהחדר שהיה עמה כדי שלא יתגבר עליו יצה"ר, אולם כשהסכנה רחפה ממנו יצא לאטו בלתי תנועות שלא לעורר את העוברים ושבים שישאלוהו מה לך כי תנוס ומי רודפיך ויצטרך כמובן לספר זאת ולביישה על כן יצא החוצה ללא מנוסה.

הנהגת תמר מפני נח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבריו:

וכן מצינו גם אצל תמר שהיתה מוכנה למסור נפשה לישרף כדי שלא לבייש דכתיב בראשית לח כה, היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה, ואמרו חז"ל כמבואר במסכת בבא מציעא דף נט ע"א, וכן מבואר במסכת ברכות דף מג ע"ב והביא דבריהם רש"י שלא רצתה להלבין פניו ולומר ממך אני מעוברת אלא לאיש אשר אלה לו, אמרה אם יודה מעצמו יודה ואם לאו ישרפוני ואל אלבין פניו, מכאן אמרו נח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבריו ברבים, אף שתמר ידעה את גודל ההפסד שיהיה לעם ישראל באם יוציאוה לשרפה, בכל זאת מעדיפה למסור את עצמה ואת עובריה לשריפה העיקר שלא יגרם על ידה הלבנת פנים לאחד מישראל.

המלבין אפילו יש בידו תורה ומעש"ט אין לו חלק לעוה"ב:

וטעם הדבר כיון שע"י מעשה כזה של הלבנת פנים האדם מאבד כל עולמו שאין לו חלק לעוה"ב, כמבואר באבות פ"ג מ"א: רבי אלעזר המודעי אומר, וכו' והמלבין פני חברו ברבים, וכו' אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא:

מדוע הגונב כבש משלם פחות מגונב שור:

עוד מצינו בתורה כתוב. שמות פ"א (לו) גי יגנב איש שור או יבנהו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השנה: א"ר יוחנן בן זכאי חס המקום על כבודן של בריות שור שהולך על רגליו ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפיו משלם חמשה, שה שנושא על כתפיו משלם ארבעה הואיל ונתבזה בו, רש"י. יש להתפעל ולראות כמה רחמי ה' הטוב והמטיב הם בלא ערך ושיעור, הלא כאן מדובר באדם גנב ומה שטרח והתבזה לשאת את השנה על כתפו לצורך גניבתו הוא, ולכן לפי ההגיון אין כאן מקום להתחשב בטרחתו ובבזיונו, אדרבה יש סברא לומר שלא לזכותו כי הוא מוכן להתבזות שאפילו נושא את השנה על כתפיו בשביל לגנוב, א"כ הוא יותר גרוע מגנב שלא טרח והתבזה, ובכל זאת התורה מלמדת אותנו שמפאת בזיונו מפחיתה לו התורה מעונשו, ומכאן יש ללמוד על אחת כמה וכמה שצריך להיזהר בכבוד חבריו שאיננו גנב ובודאי שלא לבייש אותנו:

הריגת אתון בלעם מפני כבוד הבריות:

עוד כתבו במדרש אגדה (בובר) במדבר פרשת בלק פרק כב סימן [לג] על הפסוק במדבר פ"כב (לג) ותראני האתון ותטל לפניי זה שלש רגלים אולי נטתה מפניי כי עתה גם אתנה הרגתי ואותה החייתי: וז"ל כי עתה גם אותה הרגתי ואותה החייתי: אינו אומר הנחתי, אלא החייתי, מכאן שהרגה המלאך, לפי שבאה אל המלאך עם בלעם לדין, והרגה המלאך, ומה בכבוד הרשעים חשש, כדי שלא יאמרו בני אדם, זו שהוכיחה לבלעם הנביא והשתיקתו, על אחת כמה וכמה שהקב"ה חושש בכבודם של צדיקים, הדא הוא דכתיב ואת הבהמה תהרוגו (ויקרא כ טו): והוא ברש"י במדבר פרק כב פסוק לג.

מעשה דמר עוקבא ללמדנו גדר מלבין וגם מהו ברבים:

ועוד יותר מסופר במסכת כתובות דף סז ע"ב על מר עוקבא כיצד היה רגיל לתת צדקה בכל יום השכם בבוקר בדלתו של העני, והנה יום אחד העני עקב והמתין שיכניסו הכסף ויפתח הדלת לראות מי הוא זה, ואכן לאחר שהכניס מר עוקבא את הכסף העני פתח את דלת, ומר עוקבא ברח ונכנס לתנור של גחלים בוערות בשביל שהעני לא יתבייש וידע מי נותן לו צדקה בכל יום. לכאורה הרי מר עוקבא לא עשה דבר לעני לא ביישו וק"ו שלא הלבין פניו ברבים ואדרבא עושה איתו חסד ובסתר והעני הוא שרצה לראות את הנותן ונמצא הוא גורם את הבושה לעצמו וכיצד שייך הדבר להמלבין פני חבריו? אלא מר עוקבא מלמדנו עמוק יותר שאפילו שלא ביוזמת האדם נעשה הביזון או בושה לחבריו אלא נגרם בגללו וגם למרות שאין רבים במקום אלא הוא והעני גם על זה נאמר מוטב להפיל עצמו לכבשן האש ולא יגרם על ידו איזה בושה לחבריו ודבר זה מבהיל הרעיון.

מעשה עם המהרי"ל עד כמה חשש לכבוד הזולת:

מסופר על הגאון ר' יהושע לייב דיסקין זצ"ל כי היה אומר שיעור קבוע לתלמידיו ושמשו הנאמן דאג תמיד להביא לו באמצע השיעור כוס תה כדי שיתחזק מחמת רוב חולשתו, ומכיון שסבל מירידת סוכר כרונית היה נוהג למהול בתה כמה כפיות גדושות סוכר כדי לשמור על רמה מתאימה, והנה באחד הימים שמעו התלמידים שהרבנית נרעשת וסוערת עד מאד, נכנסו אליה ושאלוהו לפשר הסערה, והיא סיפרה שנוכחה לדעת שליד קומקום התה נמצאת קופסת

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מלח במקום קופסת הסוכר ולכן סביר להניח שהשמש טעה והכניס לתה מלח במקום סוכר והלא הדבר מסוכן ממש לרב כי עירה לתוכו כפיות גדושות מלח בשעה ששתה את התה וככל הנראה אין כאן אלא טעות בידה וכנראה שהתה היה ממותק בסוכר, אכן לאחר בירור עלה כי התה היה באמת מלוח מאד כפי שהרבנית חששה, וכולם התפלאו איך זה שלא הבחינו בשום שנוי בפניו של הרב, נכנסו התלמידים אליו ושאלו אותו **הכיצד עשה זאת והלא זה פיקוח נפש ממש בשבילו שישתה תה מלוח**, ענה להם ואמר הלא גמרא מפורשת היא נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים, **וברור מכאן שאסור היה לי להלבין את פני השמש ברבים אחרי שטעה ושם מלח במקום סוכר. שאל אביך ויגדך.**

מוטב להניח ולא לבנות ביהמ"ק

נפתח בסיפור שסיפר הגה"צ ר' שלום שבדרון כששימשתי בקדש באחד הישיבות המשגיח בישיבה שהה בחו"ל זמן רב למטרת גיוס כספים לישיבה תלמידים מהישיבה ביקשו ממני להשמיע לפניהם שיחות מוסר, והשאלה שניקרה בליבי האם לדאוג לבחורים ולחשוש על הפסד רוחני שנגרם להם בשעה שאינם שומעים שיחת מוסר, או לחשוש שמא אצליח מאד וכך תתגלגל עגמת נפש למשגיח של הישיבה, טרחתי **ונסעתי לביתו של רבי יחזקאל לוינשטיין**, ואמר לי יש לנו קבלה ברורה כי אם נוצר מצב כזה של הזדמנות לבנות את בית המקדש אבל יש בזה חשש של חלישות הדעת למישהו אז מוטב להניח ולא לבנותו.

מעשה שהיה בביתי:

יום אחד הגיע אלי אברך עם שאלה במראות טהרה קבלתי אותו והשבתי לו, ואז הוא אומר לי בזכותי הוא חזר בתשובה, שאלתי אותו מה היה וסיפר לי כי היה עובד בהרכבת דלתות והוא הרכיב דלתות לפני כמה שנים בביתנו כי עבד בחברה שהזמנו את הדלתות והוא היה חלוני ולכן לא הכרתי ולא זכרתי אותו כמו שנאמר אצל יוסף שאחיו לא הכירוהו מפני שהיה עם זקן, ושאלתי וכיצד הדבר השפיע עליו לחזור בתשובה, ואמר לי בהיותו חיי חלוני והבית של ההורים כמובן מתנהל ללא תורה ומצוות ורואה את ההתנהלות של ההורים שלו בבית וכן של יתר המשפחה, וכאשר עבד אצלנו כמה ימים הוא מאוד התפעל לראות התנהלות מכובדת עם אשתי ויצא מגדרו היתכן שי סגנון חיים אחרים אשר לא ראה והחליט שכנראה הדרך החלונית כך ולכן החליט לחזור בתשובה וברוך השם בנה בית של תורה עד שהפך לאברך יושב ולומד בכולל. זה כוחה של הנהגה ברוח התורה בבית כמה זה משפיע על בני הבית ואפילו על אחרים.

מוסר השכל:

אחר הדברים האלה עלה בידנו להשכיל כי מיסודות הבית היהודי הוא כבוד האדם ועוד יותר הדבר בין בני הזוג שסוד הצלחת הבית תלוי בשמירת הכבוד ההדדי, וכבר אמרו חז"ל **במסכת דרך ארץ פרק המינין הלכה טז: והוא במסכת יבמות דף סב ע"ב ת"ר האוהב את אשתו כגופו, והמכבדה יותר מגופו, וכו' עליו הכתוב אומר וידעת כי שלום אהלך. וכך פסק הרמב"ם רמב"ם הלכות אישות פרק טו הלכה יט וכן צו חכמים שיהיה אדם מכבד את אשתו יתר מגופו, והוסיף שם הלכה כ: וכן צו חכמים על האשה שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדאי ויהיה לו עליה מורא ותעשה כל מעשה על פיו ויהיה בעיניה כמו שר או מלך מהלכת בתאות לבו ומרחקת כל שישנא, וזה הוא דרך בנות ישראל ובני ישראל הקדושים הטהורים בזיווגן, ובדרכים אלו יהיה ישובן נאה ומשובח עכ"ל. **ללמדנו שסוד השלום בית הוא שמירת הכבוד ההדדי ואם ידע האדם לכבד את אשתו כמלכה היא תעשה אותו מלך. ויותר מכך אמרו חז"ל במסכת בבא מציעא דף נט ע"א אמר ר' חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר ולאברם הטיב בעבורה. והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא: אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו. הרי שזה גם סגולה לעושר, וכך הדבר הזהירות בכבוד הזולת באשר הוא שאם התורה חסה על כבוד הגנב שנשהה על כתפו ואם הריגת האתון לחוס על כבוד בלעם הרשע ק"ו אלף פעמים שצריך לשמור על כבוד כל אדם, ואפילו אם הדבר כרוך ממש במסירות נפש כמו שעשו יוסף ותמר ומר עוקבא והמהרי"ל כי זו דרכה של תורה ורצון השם, ולא כטועים שחושבים ומפגינים שאני אדם אמיתי ואומר את האמת בפנים ומושפע מהתקשורת לחשוב לבייש ולהכלים בשם הצדק, כי אחריתו מי ישורנו בעונשו על המידה הרעה הזאת, אלא תמיד חייב האדם לנהוג במשנה זהירות עד כמה שידו מגעת לשמור על כבוד הזולת הן בין בני הזוג וכן בביתו ומשפחתו וכן עם תלמידיו ועובדיו וחבריו, והמזהיר והנזהר ירבה שלומו כנהר וישכון לבטח ותשרה השכינה בביתו ונזכה שיקויים בנו הפסוק בשמואל א פרק כה ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום:****

החותם בברכת שבת שלום ומבורך.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

